

УДК 657.21.

Л. М. Яременко,

к. е. н., доцент, доцент кафедри обліку, оподаткування та бізнес-управління,

Університет Григорія Сковороди в Переяславі, м. Переяслав

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0002-3138-3369>

І. М. Макарчук,

к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів,

Університет Григорія Сковороди в Переяславі, м. Переяслав

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8434-5660>

А. П. Роженко,

аспірант 3-го року навчання, спеціальність 071 Облік і оподаткування

кафедри обліку, оподаткування та бізнес-управління,

Університет Григорія Сковороди в Переяславі, м. Переяслав

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1942-3535>

DOI: 10.32702/2306-6792.2024.6.113

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ КРЕДИТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ В КОНТЕКСТІ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

L. Yaremenko,

PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Accounting, Taxation and Business Management, Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav, Pereiaslav

I. Makarchuk,

PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Finance, Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav, Pereiaslav

A. Rozhenko,

Graduate Student of the 3st year of Study, Specialty 071 Accounting and Taxation, Department of Accounting, Taxation and Business Management, Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav, Pereiaslav

ACCOUNTING AND ANALYTICAL SUPPORT OF THE ACCOUNTS PAYABLE MANAGEMENT SYSTEM IN THE CONTEXT OF FINANCIAL AND ECONOMIC SECURITY OF AN ENTERPRISE

У статті описано обліково-аналітичне забезпечення системи управління кредиторською заборгованістю в контексті фінансово-економічної безпеки підприємства. Визначено, що кредиторській заборгованості в рамках прийняття управлінських рішень відводиться важлива увага враховуючи політичну та економічну ситуацію в країні. Систематичне прострочення платежів вплинуло на розміри поточних зобов'язань і забезпечень, почала збільшуватись і поточна кредиторська заборгованість. Основним елементом щодо управління кредиторською заборгованістю на підприємстві виступає правильний та своєчасний її аналіз. Описано основні нормативно-правові документи, які визначають економічно-юридичний зміст поняття "зобов'язання" та класифікацію кредиторської заборгованості. Доведено, що така класифікація негативно впливає на фінансово-господарську діяльність підприємства, організацію обліку кредиторської заборгованості, ведення синтетичного та аналітичного обліку.

Запропоновано внести зміни до діючих нормативно-правових документів та прописати класифікацію кредиторської заборгованості з метою покращення роботи бухгалтерської служби щодо ведення синтетичного та аналітичного обліку кредиторської заборгованості, що в подальшому сприятиме ефективному управлінню з метою прийняття управлінських рішень. В основі управління кредиторською заборгованістю має бути дієвий механізм, направлений на ефективне управління кредиторською заборгованістю, який дозволить господарюючим суб'єктам створити дієву систему ефективного управління кредиторською заборгованістю з метою уникнення кризових ситуацій, покращити процес управління загалом, усунути негативні наслідки та сприятиме уникненню ризиків, які можуть в подальшому призвести до неплатоспроможності підприємства. Виділено основні напрями механізму щодо управління кредиторською заборгованістю.

The article describes the accounting and analytical support of the accounts payable management system in the context of financial and economic security of enterprise. It is determined that accounts payable in the framework of management decision-making is given important attention, given the political and economic situation in the country. Systematic late payments have affected the size of current liabilities and collateral, and current accounts payable have begun to increase. The main element of accounts payable management at an enterprise is its correct and timely analysis. The article describes the main regulatory and legal documents that define the economic and legal content of the concept of "liability" and the classification of accounts payable. It is proved that such a classification has a negative impact on the financial and economic activities of an enterprise, the organization of accounts payable accounting, and the maintenance of synthetic and analytical accounting.

It is proposed to amend the existing regulatory documents and prescribe the classification of accounts payable in order to improve the work of the accounting service in maintaining synthetic and analytical accounting of accounts payable, which will further contribute to effective management for the purpose of making management decisions.

The basis of accounts payable management should be an effective mechanism aimed at efficient management of accounts payable, which will allow business entities to create an efficient system of effective accounts payable management in order to avoid crisis situations, improve the management process in general, eliminate negative consequences and help to avoid risks that may further lead to insolvency of an enterprise. The main directions of the mechanism for managing accounts payable are highlighted.

Ключові слова: фінансовий стан підприємства, економічна криза, облік, звітність, аналіз, управлінське рішення, контроль.

Keywords: financial condition of an enterprise, economic crisis, accounting, reporting, analysis, management decision, control.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Політична, економічна, соціальна ситуація в країні та зокрема COVID-2019 вплинула на фінансово-господарську діяльність підприємств, а більшість підприємств в період 2022—2023 років призупинили свою діяльність, оскільки не змогли подолати економічну кризу. Україна опинилася в непростих економічних умовах, в той час як держава не розробила низку ефективних заходів з метою підтримки господарюючих суб'єктів, а ті підприємства, які продовжили працювати — працювали в умовах ризику, невизначеності і нестабільності. Систематичне прострочення платежів вплинуло на розміри поточних зобов'язань і забезпечень, почала збільшуватись і поточна кредиторська заборгованість. Це відобразилось на діяльності усіх господарюючих суб'єктів, а невизначеність стала характерною для них.

Згідно даних, які наводить Державна служба статистики України поточні зобов'язання та забезпечення збільшились від 2689338170,9 тис. грн у 2013 році до 8713997338,1 тис. грн у 2022 році [8].

Поточна кредиторська заборгованість підприємств України збільшилась від 1505505698,9 тис. грн у 2013 році до 4374849828,5 тис. грн у 2022 році. У 2022 році поточна кредиторська заборгованість підприємств України збільшилась на 229685319,4 тис. грн по відношенню до 2021 року. Темп росту поточної кредиторської заборгованості підприємств України за період 2013—2022 років склав 290 % [8].

Управління кредиторською заборгованістю в контексті фінансово-економічної безпеки підприємств набуло особливого значення в період непростих економічних умов, оскільки

важливим для усіх господарюючих суб'єктів є ефективне управління кредиторською заборгованістю. Вітчизняні науковці та практики почали приділяти більше уваги управлінню кредиторській заборгованості в період військового стану та основним показником, які роблять вплив на фінансовий стан підприємства.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Дослідженню кредиторської заборгованості присвячено безліч праць вітчизняних науковців, які у своїх дослідженнях описують сутність та класифікацію кредиторської заборгованості, механізм управління кредиторської заборгованості, основні проблеми щодо її виникнення та напрями удосконалення, які в подальшому вплинуть на розмір кредиторської заборгованості. Вагомими є напрацювання щодо сутності та визнання поняття "кредиторська заборгованість" в рамках прийняття управлінських рішень вітчизняними науковцями (Н.І. Верхоглядової, В.Ф. Палія, В.В. Палія, Г.О. Партин, Ф.Ф.Бутинця, К.Т. Коновалової, І.В. Орлова, М.Д. Білик, І.П. Косарева, С.Ф. Голова, А.С. Макарова, О.Є. Майбороди, В.М. Костюченка, А.Б. Борисова, А.Г. Загороднього, М.М. Гуменюка, Г.О. Желніна, О.В. Лишиленка, К.С. Сурніна, Н.М. Ткаченко, О.Б. Чорненької, О.С. Корнієнка, Л.Л. Горецької, І.А. Бланк, О.В. Олійника, В.Ю. Супруна, М.М. Шигуна, В.В. Дубляя, О.М. Рибалко, Н.М. Ткаченко, О.А. Коваль, Н.В. Чабанова, Д.І. Черкав, Ю.С. Цал-Цалко).

Вагомий внесок у дану проблематику зробили закордонні науковці, зокрема Т.П. Карлін, Ж.Б. Коллі, А.Р. Маклін, Л.А. Бернстайн, М.Ф. Ван Бред, Е.С. Хендріксен.

Дискусії серед вчених-економістів, фінансистів, політиків, юристів та практиків (Глушко А., Пиріг Я., Даниленко Т., Колесник І., Володимиренко С., Молоткін О.) загострилися в період військового стану, а тема кредиторської заборгованості набула особливої актуальності в розрізі причин виникнення кредиторської заборгованості, списання та шляхів її подолання в період військового стану.

МЕТА СТАТТІ

Метою даної статті є узагальнення обліково-аналітичного забезпечення системи управління кредиторською заборгованістю в контексті фінансово-економічної безпеки підприємства та запропонування напрямів удосконалення процесу обліку та звітності кредиторської заборгованості.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Кредиторській заборгованості в рамках прийняття управлінських рішень відводиться важлива увага враховуючи політичну та економічну ситуацію в країні. Важливим для усіх господарюючих суб'єктів є ефективне управління кредиторською заборгованістю. В основі якого має бути закладено механізм щодо оптимізації розміру і структури такої заборгованості. Враховуючи політичну, економічну, соціальну ситуацію в країні та зокрема COVID-2019, вплив даних факторів на нестабільність господарюючих суб'єктів зростає роль до сутності та дефініції поняття "кредиторська заборгованість". Враховуючи вплив кредиторської заборгованості на показники фінансового стану (ліквідність, рентабельність, ділова активність і платоспроможність підприємства) суб'єкта господарювання та його діловий імідж у цілому, дослідження сутності поняття "кредиторська заборгованість" є актуальним.

Дослідженню кредиторської заборгованості присвячено безліч праць вітчизняних науковців, які у своїх дослідженнях описують сутність та класифікацію кредиторської заборгованості, механізм управління кредиторської заборгованості, основні проблеми щодо її виникнення та напрями удосконалення, які в подальшому вплинуть на розмір кредиторської заборгованості. Вагомими є напрацювання щодо сутності та визнання поняття "кредиторська заборгованість" в рамках прийняття управлінських рішень вітчизняними науковцями (Н.І. Верхоглядової, В.Ф. Палія, В.В. Палія, Г.О. Партин, Ф.Ф.Бутинця, К.Т. Коновалової, І.В. Орлова, М.Д. Білик, І.П. Косарева, С.Ф. Голова, А.С. Макарова, О.Є. Майбороди, В.М. Костюченка, А.Б. Борисова, А.Г. Загороднього, М.М. Гуменюка, Г.О. Желніна, О.В. Лишиленка, К.С. Сурніна, Н.М. Ткаченко, О.Б. Чорненької, О.С. Корнієнка, Л.Л. Горецької, І.А. Бланк, О.В. Олійника, В.Ю. Супруна, М.М. Шигуна, В.В. Дубляя, О.М. Рибалко, Н.М. Ткаченко, О.А. Коваль, Н.В. Чабанова, Д.І. Черкав, Ю.С. Цал-Цалко).

Вагомий внесок у дану проблематику зробили закордонні науковці, зокрема Т.П. Карлін, Ж.Б. Коллі, А.Р. Маклін, Л.А. Бернстайн, М.Ф. Ван Бред, Е.С. Хендріксен.

Дискусії серед вчених-економістів, фінансистів, політиків, юристів та практиків (Глушко А., Пиріг Я., Даниленко Т., Колесник І., Володимиренко С., Молоткін О.) загострилися в період військового стану, а тема кредиторської заборгованості набула особливої актуальності.

ності в розрізі причин виникнення кредиторської заборгованості, списання та шляхів її подолання в період військового стану.

Так, серед практиків Глушко А. та Пиріг Я. дослідили кредиторську заборгованість в аспекті зміцнення фінансово-економічної безпеки [2]. Даниленко Т. запропонувала особливості вирішення питань кредиторської заборгованості під час війни [3]. Юрист Колесник І. описав списання кредиторської заборгованості під час війни [5].

Досліджуючи поняття "кредиторська заборгованість", часто її порівнюють з поняттям "зобов'язання" чи "борг". Основними нормативно-правовими документами, які визначають економічно-юридичний зміст поняття "зобов'язання" є Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" [4], НП(С)БО 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності" [7], НП(С)БО 11 "Зобов'язання" [9], Цивільний кодекс України [10].

Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 37 "Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи" наводить лише визначення поняття зобов'язання в розрізі юридичного, конструктивного, умовного зобов'язання та забезпечення [6]. Вітчизняні нормативно-правові документи розроблені на основі міжнародних стандартів.

Так, наприклад, в Законі України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні", зазначено, що "зобов'язання — заборгованість підприємства, що виникла внаслідок минулих подій і погашення якої в майбутньому, як очікується, приведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють у собі економічні вигоди" [4]. Ідентичне визначення прописує НП(С)БО 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності" [7].

НП(С)БО 11 "Зобов'язання" зазначає, що "зобов'язання визнається, якщо його оцінка може бути достовірно визначена та існує ймовірність зменшення економічних вигод у майбутньому внаслідок його погашення. Якщо на дату балансу раніше визнане зобов'язання не підлягає погашенню, то його сума включається до складу доходу звітного періоду. З метою бухгалтерського обліку зобов'язання поділяються на: довгострокові; поточні; непередбачені зобов'язання, доходи майбутніх періодів" [9].

Стаття 509 Цивільного кодексу України визначає "зобов'язанням є правовідношення, в якому одна сторона (боржник) зобов'язана вчинити на користь другої сторони (кредитора) певну дію (передати майно, виконати роботу, надати послугу, сплатити гроші тощо) або

утриматися від вчинення певної дії (негативне зобов'язання), а кредитор має право вимагати від боржника виконання його обов'язку" [10].

Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 37 "Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи" наводить такі визначення різних видів зобов'язань [6]:

1) "Зобов'язання — існуюче зобов'язання суб'єкта господарювання, яке виникає в результаті минулих подій і погашення якого, за очікуванням, призведе до вибуття ресурсів суб'єкта господарювання, котрі втілюють у собі економічні вигоди".

2) "Юридичне зобов'язання — зобов'язання, яке виникає внаслідок:

а) контракту (внаслідок його явних чи неявних умов);

б) законодавства; в) іншій дії закону".

3) "Конструктивне зобов'язання — зобов'язання, яке є наслідком дій суб'єкта господарювання, коли:

а) суб'єкт господарювання вказав іншим сторонам, що він візьме на себе певну відповідальність згідно з порядком, установленим його минулою практикою, опублікованими політиками чи достатньо конкретною поточною заявою;

б) як наслідок, суб'єкт господарювання створив обґрунтоване очікування у інших сторін, що він виконає ці зобов'язання".

4) "Умовне зобов'язання — це:

а) можливе зобов'язання, яке виникає внаслідок минулих подій і існування якого підтвердиться лише після того, як відбудеться або не відбудеться одна чи кілька невизначених майбутніх подій, не повністю контрольованих суб'єктом господарювання;

б) існуюче зобов'язання, яке виникає внаслідок минулих подій, але не визнається, оскільки: — немає ймовірності, що вибуття ресурсів, котрі втілюють у собі економічні вигоди, буде необхідним для погашення зобов'язання; — суму зобов'язання не можна оцінити достатньо достовірно".

5) "Забезпечення — зобов'язання з невизначеним строком або сумою".

Для діяльності господарюючих суб'єктів провідну роль у веденні обліку відіграє класифікація кредиторської заборгованості. Класифікацію зобов'язань визначає лише Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 "Зобов'язання", поділяючи їх на довготермінові, поточні, непередбачені та доходи майбутніх періодів [9]. Така класифікація негативно впливає на фінансово-господарську діяльність підприємства, організацію обліку кредиторської заборгованості, ведення синтетичного та

аналітичного обліку. Класифікацію кредиторської заборгованості описує лише баланс (звіт про фінансовий стан). Класифікація кредиторської заборгованості є дослідженою вітчизняними науковцями. Вагомий внесок зробили Бланк І.О., Візіренко С.В., Орлова І.В., Верхоглядова Н.І., Шило В. П., Ільїна С.Б., Губачова О.М., Мельник С.І., Власова І.О., Сурніна К.С., Остапченко Н.В., які описують класифікацію кредиторської заборгованості в розрізі ознак: за терміном виконання, за видами забезпечення, періодом погашення, ризикованістю невиконання. Ми пропонуємо внести зміни до діючих нормативно-правових документів та прописати класифікацію кредиторської заборгованості з метою покращення роботи бухгалтерської служби щодо ведення синтетичного та аналітичного обліку кредиторської заборгованості. Ефективна класифікація в подальшому сприятиме ефективному управлінню з метою прийняття управлінських рішень.

Так як кредиторська заборгованість впливає на показники діяльності підприємства, велику роль відіграє її оцінка при відображенні в балансі. Згідно П(С)БО 11 кредиторська заборгованість оцінюється у відповідності до справедливої вартості [9]. Після первісного визнання кредиторська заборгованість оцінюється за амортизованою (теперішньою) вартістю. Поточні зобов'язання відображаються в балансі за сумою погашення. Непередбачені зобов'язання відображаються за обліковою оцінкою. Кредиторська заборгованість по товарних операціях оцінюється з використанням процедури зведення майбутніх платежів до поточної вартості.

Значну питому вагу в складі джерел коштів підприємства мають позикові кошти, у тому числі й кредиторська заборгованість. Управління кредиторською заборгованістю є одним з найбільш складних завдань бухгалтерського обліку, що пов'язано з існуванням проблеми неплатежів. Кредиторська заборгованість, на думку Білик М.Д., — це поточні зобов'язання підприємства, що відображають його заборгованість перед господарськими партнерами з комерційних операцій; з розрахунків, нарахованих до оплати тощо [1].

Господарюючі суб'єкти значну увагу приділяють організації обліку кредиторської заборгованості, а також синтетичному та аналітичному обліку.

Для обліку поточної кредиторської заборгованості господарюючі суб'єкти" використовують рахунки 6 класу.

Облік кредиторської заборгованості здійснюється з використанням синтетичних рахунків

згідно Плану рахунків та робочого плану рахунків. У діючій практиці такий облік називають синтетичним, а його дані мають використання при заповненні річного фінансового звіту (Баланс (звіт про фінансовий стан) використовують при проведенні аналізу фінансово-господарської діяльності).

Облік розрахунків з постачальниками ведеться на рахунку 63 "Розрахунки з постачальниками та підрядниками". Даний рахунок пасивний. Усі розрахунки з постачальниками відображаються в картці постачальника. В картці зазначається номер і дата документа, на основі якого проводиться розрахунок та суми по дебету і кредиту в розрізі рахунку 63. Платіжне доручення використовується при здійсненні оплати постачальникам за поставлену продукцію.

Рахунок 63 "Розрахунки з постачальниками та підрядниками" має два субрахунки:

631 "Розрахунки з вітчизняними постачальниками".

632 "Розрахунки з іноземними постачальниками".

В умовах геополітичних та економічних викликів суб'єкти господарювання змушені вести свою господарську діяльність в умовах економічної кризи. Дана криза характеризується ризикованістю і нестабільністю. Пандемія та воєнний стан в Україні створили ситуацію невизначеності, яка безпосередньо вплинула на діяльність всіх господарюючих суб'єктів та на здійснення господарських операцій. Систематичне прострочення платежів стало характерним майже для всіх підприємств.

З огляду на те, що прострочені зобов'язання призводять до зниження конкурентоспроможності підприємства, а це спонукає до гострої необхідності щодо розробки напрямків і заходів з метою ефективного управління кредиторською заборгованістю. Напрями мають бути універсальними інструментами на підприємствах в умовах скрутної ситуації.

Науковцями та практиками доведено, що основним елементом управління кредиторською заборгованістю на підприємстві виступає правильний та своєчасний її аналіз. Важливе значення для аналізу кредиторської заборгованості має збір необхідної достовірної інформації, що відображається в балансі (звіті про фінансовий стан) підприємства, звіті про фінансові результати (звіті про сукупний дохід), звіті про рух грошових коштів, первинних документах, а також в журналах, де відображається рух відповідних платежів.

Удосконалення процесу обліку та звітності кредиторської заборгованості може бути реалізовано шляхом:

— своєчасного і повного відображення записів в регістрах обліку;

— забезпечення регулярного отримання звітів;

— постійного моніторингу грошових потоків в частині здійснюваних платежів з метою оптимізації витрат;

— своєчасного звітування перед керівництвом різних рівнів управління для прийняття рішень щодо розробки програми подальшої діяльності;

— налагодження інформаційних процесів отримання даних для їх комплексної обробки в розрізі кредиторів, сум боргів, термінів їх погашення;

— контролю розрахунків з кредиторами за відстрочену або прострочену заборгованість;

— оцінки реальної вартості існуючої кредиторської заборгованості.

Якщо будуть дотримуватися всі ці заходи і підприємство буде приділяти належну увагу кредиторській заборгованості, а особливо поліпшенню й удосконаленню її обліку, це буде позитивно відображатися на діяльності підприємства у цілому. Саме тому вивченню цієї категорії необхідно приділяти увагу, адже від прийнятих рішень залежить фінансовий стан та перспективи розвитку підприємства.

Господарючі суб'єкти нині здійснюють свою діяльність в умовах геополітичних та економічних викликів. Поточні зобов'язання та забезпечення особливо збільшились протягом останніх двох років. Їх розмір впливає на фінансову стійкість, конкурентоспроможність підприємства, прибуток, автономність. В основі управління кредиторською заборгованістю має бути дієвий механізм, направлений на ефективне управління кредиторською заборгованістю. Основними напрямками механізму щодо управління кредиторською заборгованістю має бути:

— безперервний моніторинг стану та динаміки поточних зобов'язань і забезпечень за видами та строками.

— аналіз кредиторської заборгованості з метою розрахунку основних показників, які впливають на конкурентоспроможність та фінансову стійкість підприємства.

— одночасне проведення аналізу дебіторської заборгованості.

— удосконалення обліку кредиторської заборгованості підприємства з метою покращення управління підприємством, уникнення кризових ситуацій.

— відкриття аналітичних рахунків до субрахунків 631, 632, 633, що дозволить підприємству в подальшому проводити аналіз існуючої

заборгованості та планувати її погашення відповідно до фінансових можливостей підприємства.

— запровадження в кінці року аудиторських перевірок за допомогою яких можна уникнути численних ризиків.

— запровадження оперативного і щоденного контролю кредиторської заборгованості в розрізі розрахунків з постачальниками та підрядниками.

ВИСНОВКИ

Запропонований механізм заходів дозволить господарючим суб'єктам створити дієву систему ефективного управління кредиторською заборгованістю з метою уникнення кризових ситуацій, покращити процес управління загалом, усунути негативні наслідки та сприятиме уникненню ризиків, які можуть в подальшому призвести до неплатоспроможності підприємства. В умовах геополітичних та економічних викликів управління кредиторською заборгованістю набуло ключового значення. Оскільки від прийнятих управлінських рішень залежить фінансовий стан та перспективи розвитку підприємства.

Література:

1. Білик М. Д. Фінансовий аналіз: навчальний посібник. Київ, 2005. 592 с.

2. Глушко А., Пиріг Я. Оптимізація кредиторської заборгованості підприємства критичної інфраструктури в аспекті зміцнення фінансово-економічної безпеки. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2023. № 1 (314). С. 47—54.

3. Даниленко Т. Особливості вирішення питань кредиторської заборгованості під час війни. URL: <https://jur-gazeta.com/publications/practice/bankivske-ta-finansove-pravo/osoblivosti-virishennya-pitan-kreditnoyiza-zaborgovanosti-pid-chas-viyni/comment.html> (дата звернення: 20.12.2023).

4. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність: Закон України від 16.07.1999. № 996-XIV. Дата оновлення: 19.07.2022. URL: http://kodeksy.com.ua/pro_buhgalters_kij_oblik_ta_finansovu_zvitnist/download.htm (дата звернення: 20.12.2023).

5. Колесник І. Списання кредиторської заборгованості під час війни. URL: <https://prikhodko.com.ua/my-i-zmi/my-i-zmi/stattya/spysannya-kredytorskoji-zaborgovanosti-pid-chas-viyni/> (дата звернення: 20.12.2023).

6. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 37 "Забезпечення, умовні зобов'язання

та умовні активи" від 01.01.2012. №929 URL: http://www.minfin.gov.ua/control/publish/article/main?art_id=92410&cat_id=92408. (дата звернення: 20.12.2023).

7. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності": затверджено Наказом Міністерства фінансів України від 7 лютого 2013 р. № 73. Дата оновлення: 07.11.2023. URL: <http://zakon.nau.ua/doc/?code=z0336-13>. (дата звернення: 20.12.2023).

8. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>. (дата звернення: 20.12.2023).

9. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 "Зобов'язання", затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31.01.2000 р. № 20. Дата оновлення: 29.09.2020. URL: <http://zakon.nau.ua/doc/?code=z0336-13>. (дата звернення: 20.12.2023).

10. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. Дата оновлення: 08.11.2023. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 20.12.2023).

References:

1. Bilyk, M.D. (2005), *Finansovyj analiz [Financial analysis]*, Kyiv, Ukraine.

2. Hlushko, A. and Pyrih, Ya. (2023), "Optimization of the debt of a critical infrastructure enterprise in terms of strengthening financial and economic security", *Visnyk Khmel'nyts'koho natsional'noho universytetu. Ekonomichni nauky*, vol. 1 (314), pp. 47—54.

3. Danylenko, T. (2023), "Peculiarities of resolving accounts payable issues during the war", available at: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/bankivske-ta-finansove-pravo/osoblivosti-virishennya-pitan-kreditnoy-zaborgovanosti-pid-chas-viyni/comment.html> (Accessed 20.12.2023).

4. Verkhovna Rada of Ukraine (1999), The Law of Ukraine "On Accounting and Financial Reporting in Ukraine", available at: http://kodeksy.com.ua/pro_buhgalters_kij_oblik_ta_finansovu_zvitnist/download.htm (Accessed 20.12.2023).

5. Kolesnyk, I. (2023), "Write-off of accounts payable during the war", available at: <https://prikhodko.com.ua/my-i-zmi/my-i-zmi/stattya/spysannya-kredytorskoyi-zaborgovanosti-pid-chas-viyni/> (Accessed 20.12.2023).

6. Ministry of Finance of Ukraine (2021), "International accounting standard 37 "Collateral, contingent liabilities and contingent assets"", <http://www.minfin.gov.ua/control/publish/article/>

main?art_id=92410&cat_id=92408 (Accessed 20.12.2023).

7. Ministry of Finance of Ukraine (2013), Order "National regulation (standard) of accounting 1 "General requirements for financial reporting"", <http://zakon.nau.ua/doc/?code=z0336-13> (Accessed 20.12.2023).

8. State Statistics Service of Ukraine (2023), available at: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (Accessed 20.12.2023).

9. Ministry of Finance of Ukraine (2000), Order "Provisions (standard) of accounting 11 "Liabilities"", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00#Text> (Accessed 20.12.2023).

10. Verkhovna Rada of Ukraine (2003), "The Civil Code of Ukraine", available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (Accessed 20.12.2023).

Стаття надійшла до редакції 28.02.2024 р.

Передплатний індекс: 23892

Журнал включено до переліку наукових фахових видань України (Категорія «Б») з

ЕКОНОМІЧНИХ НАУК та ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

(Наказ Міністерства освіти і науки України № 886 від 02.07.2020)

Спеціальності - 051, 071, 072, 073, 075, 076, 281, 292